

A DUNA-DRÁVA NEMZETI PARK HAZÁNK ÖKOTURIZMUS PALETTÁJÁN

THE DANUBE-DRAVA NATIONAL PARK ON THE PALETTE OF HUNGARY'S ECOTOURISM

TÓTH ÉVA tanársegéd
Pannon Egyetem Georgikon Kar

Abstract

The main coordinator of the ecotourism in the South-Transdanubian Region is the Danube-Drava National Park. It shows a great development since its establishment in 1996. It gives several ecotourism attractions, e.g. demonstration places, vocational routes, organized adventures and programmes.

The aim of the research was to discover the role of Danube-Drava National Park in the national ecotourism. The attractions of 10 Hungarian National Parks were analysed, especially their organized programmes. Furthermore, it was analysed how visitors (tourists) can choose from the attractions of the National Parks. The research is based on the comparative analysis of the marketing tools of the different National Parks. What kinds of brochures are available and where, are they active online, etc.? In the case of Danube-Drava National Park, a questionnaire survey was carried out and personal experiences about the ecotourism programmes are also part of the study. The results show the best practices of the Danube-Drava National Park and the weaknesses are also introduced.

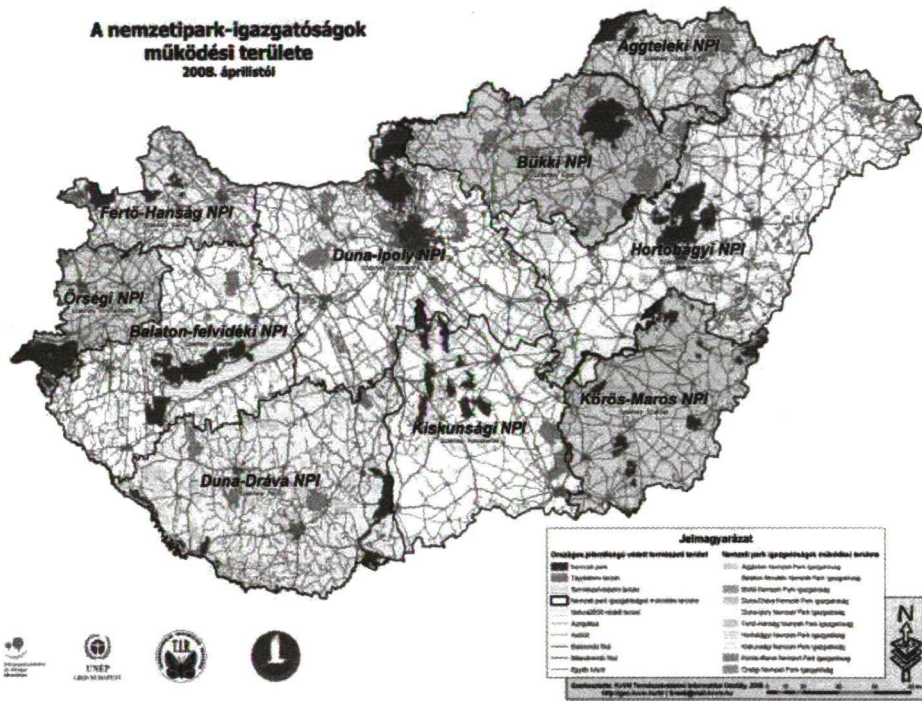
1. Bevezetés

A Dél-dunántúli régió ökoturizmusának legfőbb koordinátora a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság (DDNPI). 1996-os megalakításától kezdődően hatalmas fejlődésen ment keresztül. Jelenleg számos ökoturisztikai kínálati elemmel rendelkezik, melyek közül kiemelendők a bemutatóhelyek és tanösvények, valamint a szervezett túrák és programok.

Vizsgálatom célja a Duna-Dráva Nemzeti Park országos ökoturizmusban betöltött szerepének elemzése. Hazánk tíz Nemzeti Parkjának kínálati elemeit tanulmányoztam át, külön hangsúlyt fektetve a szervezett programokra. Másrészt arra kerestem a választ, hogy egy hétköznapi látogató hogyan tud eligazodni a Nemzeti Parki kínálatok között. Kutatásom a nemzeti parkok marketing-eszközeinek összehasonlító elemzésén alapul. Milyen kiadványokkal jelennek meg, hol érhetők el, mennyire aktívak online-környezetben? Kimondottan a Duna-Dráva Nemzeti Park esetében kérdőíves felmérést is végeztem, valamint személyesen utánajártam az ígért és megvalósított ökoturizmus programoknak. Kutatásom eredményeképpen megállapítottam, hogy a Duna-Dráva Nemzeti Park miben példamutató, és hol vannak esetleg hiányosságok.

2. Ökoturizmus és Nemzeti Parkok

A Magyarországi tíz nemzeti park igazgatóság működési területe kiterjed az egész országra (1. ábra). Ezek a miniszter irányítása alatt lévő, önállóan működő és gazdálkodó, közintézeti altípusú közszolgáltató központi költségvetési szervek. A 347-es Kormányrendelet és külön jogszabályban meghatározott rendelkezéseken alapul működésük. Feladataik közé tartozik a természetvédelmi kezelés, a védetté nyilvánítás, vagyonkezelés, kutatás, élőhely-kialakítás és helyreállítás, monitor-rendszerüzemeltetés, nyilvántartások, de kiemelném a 13. pontot, mely így szól: „természetvédelmi bemutató, ismeretterjesztő, oktatási célú, valamint ökoturisztikai létesítmények fenntartásával és működtetésével természetvédelmi oktatási, nevelési és ismeretterjesztési tevékenységet lát el.”¹

1. ábra. Magyarország nemzeti parkjai
(Forrás: www.nemzetipark.gov.hu)
Figure 1. National Parks of Hungary

De mi is az az ökoturizmus? A világ turizmus szervezete (IUCN)² egyféleképpen definiálja a fogalmat, az 1996-os Naturexpo Ökoturizmus Szekciójában is igyekeztek megfogalmazni, az Országos Területfejlesztési Kon koncepcióban foglaltak szerint pedig így szól: „Ökoturizmus: a környezetért felelősséget vállaló utazás és látogatás a viszonylag zavartalan természeti területeken, azok természeti, valamint jelen és múltbeli kulturális értékeinek élvezete és értékelése céljából, úgy, hogy kíméli azokat a látogatás hatásainak mérséklésével, valamint a helyi népeiséget társadalmi, gazdasági előnyökhöz juttatja. Komplex megoldási lehetőséget kínál a védett természeti területek kezelői számára a természetvédelmi értékek fenntartásával, a turizmus és a helyi erőforrások megújításával, a vendégforgalom

ellenőrzött keretek között tartásával. Főbb jellemzői a kiscsoportos jelleg, a helyi társadalomnál jelentkező haszon. Az ökoturizmus gyűjtőfogalom alá sorolható turizmustípusok a falusi-, vízi és vízparti-, aktív- egyes válfajai, valamint a természeti turizmus. Utóbbi a természeti környezetben található flóráról/faunáról, természetes és kultúrtájáról szerezhető élmények összességét, informális tanulás lehetőségét a védett természeti és kulturális adottságok védelme mellett biztosító sajátos turisztikai programok köréként értelmezhető.³ Látjuk, sokféle a meghatározás, mégis vannak kulcselemek, amiben minden definíció egyetért, és a véleményem szerinti legjobb megfogalmazás – a Nemzetközi Ökoturizmus Társaság (TIES)⁴ 1990-es definíciója – ezt tömören, érthetően tartalmazza: „Az ökoturizmus olyan felelősségteljes utazások összessége, melyek gyakorlatilag érintetlen természeti területek megismerésére irányulnak, ugyanakkor aktívan igyekeznek megőrizni a természeti és kulturális értékeket, és hozzájárulnak a helyi lakosok jólétéhez.”

Az ökoturizmus helyszínei Magyarországon a naturparkok mellett a nemzeti parkok. Hazánk tíz nemzeti parkja rendelkezik a szükséges eszközökkel, szakemberekkel, hiszen a tanösvények, bemutatóhelyek, látogatóközpontok, és szakvezetők segítségével kordában tudják tartani a látogatói létszámot, megőrizni a természeti és kulturális értékeket a jövő generáció számára, miközben hozzájárulnak a helyi lakosok anyagi boldogulásához is.

3. Nemzeti parkok ökoturizmus kínálata

Több nemzeti parkban személyes utánajárással gyűjtöttem információkat, ezen kívül a nemzeti parkok honlapjait és kiadványait vettem kutatásom alapjául. A nemzeti park igazgatóságok hivatalos honlapja a nemzetipark.gov.hu, ahonnan könnyen elnavigálhatunk a megismerni kívánt egyes parkokba.

Két összefoglaló kiadvánnyal találkozhatunk, az egyik a Vendégváro Nemzeti Parkok, a másik a Nemzeti Parkjaink Ökoturisztikai Kínálata című lepreálló, melyeket a Vidékfejlesztési Minisztérium és a Turizmus Zrt. adott ki közösen a 2011-es évre vonatkozóan. Személyes megkeresés és a szakmai rendezvényeken való részvétel által számos, az egyes nemzeti parkokat egyedileg népszerűsítő kiadványokhoz jutottam.

Az ökoturizmus kínálata rendkívül szertágazó, különböző a nemzeti parkok területén. Törekednek az egységesítésre, ami eddig még nem sikerült maradéktalanul, illetve egyes esetekben nem is megvalósítható. A hazai nemzeti parkokat nem egyesével mutatom be, hanem az Országos Ökoturizmus Fejlesztési Stratégiában található kínálati elemek felosztása szerint.⁵ A későbbiekben használatos rövidítések magyarázata:

Aggteleki Nemzeti Park (ANP)	Fertő-Hanság Nemzeti Park (FHNP)
Balaton-felvidéki Nemzeti Park (BFNP)	Hortobágyi Nemzeti Park (HNP)
Bükk Nemzeti Park (BNP)	Kiskunsági Nemzeti park (KNP)
Duna-Dráva Nemzeti Park (DDNP)	Kőrös-Maros Nemzeti Park (KMNP)
Duna-Ipoly Nemzeti Park (DINP)	Órségi Nemzeti Park (ÖNP)

3.1. Látogatóközpontok

A legváltozatosabb kínálati elem nemzeti parkonként. A látogatóközpontok területenként nagyon eltérő szolgáltatásokkal rendelkeznek, ami többnyire a látogatottsági szinttel arányos. A különbözőség adódik az elhelyezkedésből, a kialakulásuk körülményeitől (átalakított régebbi épület vagy új építmény). A legtöbb látogatóközpont oktatóközpontként

is üzemel. Íme egy összefoglaló táblázat (*1. táblázat*), ami még az egykori Környezetvédelmi És Vízügyi Minisztérium honlapjáról származik, sajnos a megújult honlapon, a Vidékfejlesztési Minisztérium honlapján nem található ilyen összesítő táblázat. 2008 óta természetesen történtek változások, számos bemutatóhelyet, és új látogatóközpontokat is hoztak létre. A 2011-es év ökoturisztikai látogatóközpontja az idén átadott Levendula Ház Látogatóközpont, melyet a Balatonfelvidéki Nemzeti Park üzemeltet. Ezt a kitüntetést először, 2010-ben az Őrségi Nemzeti Park által létrehozott Bechtold István Természetvédelmi Látogatóközpont nyerte el. A Duna-Dráva Nemzeti Park is nevezett a versenyre, azonban nem nyerte el a kitüntetést egyik évben sem. Nagy esélyes viszont a jövő évi pályázatban a Mohácsi Történelmi Emlékhely, mely az augusztusi 28-i átadás óta új külsővel és számos szolgáltatással várja a látogatókat. A mohácsi csata 485. évfordulójára készült el az új építmény. A magyar koronát formázó fogadóépület nemcsak kiállításoknak és kávézónak ad helyet, hanem végre mindenki számára láthatóvá vált az 1976-ban kialakított emlékpark sírjeleinek tudatosan tervezett mintázata.

1. táblázat. A nemzeti parkok bemutatóhelyei
 [Forrás: Országos Ökoturizmus Fejlesztési Stratégia (2008)]
Table 1. Demonstration Places of the national parks

Természetvédelmi bemutatóhelyek kezelő szerint	ANPI	BINPI	BNPI	DDNPI	DINPI	FHÓNPI	HNPI	KMNPI	KNPI	Összesen
Fogadó-, látogató- és oktatóközpont	5	1	3	3	4	4	1	3	2	26
Tanfolyam	8	11	33	29	13	20	6	5	23	148
Barlang	6	4	19	3	7					39
Tájéktábla	1	1	3		1		1			7
Növénykert		1		1	1					3
Egyéb bemutatóhely	2	6	11	3		3	10	1	3	39
Erdei iskola		2			1		1		2	6
Összesen	22	26	69	40	27	27	19	9	30	268

Forrás: KvVM

3.2. Bemutatóhelyek

A bemutatóhelyek száma is folyamatosan bővül, ezek a kínálati elemek egy-egy természeti vagy kulturális értékre összpontosítanak, és szabadtéren vagy épített környezetben helyezkednek el.

Ez egy sajátos kategória, sajnos nem tisztázott sokszor, hogy mit hova sorolunk. Természetesen a látogatóközpontok is bemutatóhelyek, de az *1. táblázatból* látjuk, hogy az erdei iskolákat is ide sorolták. Véleményem szerint jobb külön kezelni őket, tapasztalataim szerint a Nemzeti Parki kiadványokban is szétválasztják.

E szerint állítottam össze a következő táblázatot (*2. táblázat*) az általam választott Duna-Dráva Nemzeti Parkra vonatkozóan, melyben kiemelve, vastag szedéssel jelölöm a Látogató- és Oktatóközpont kategóriába sorolt bemutatóhelyeket.

2. táblázat. A DDNPI bemutatóhelyei

[Saját szerkesztés. Adatok forrása: Iványi Ildikó–Lehmann Antal (2002) és www.ddnp.hu]

Table 2. Demonstration Places of DDNPI

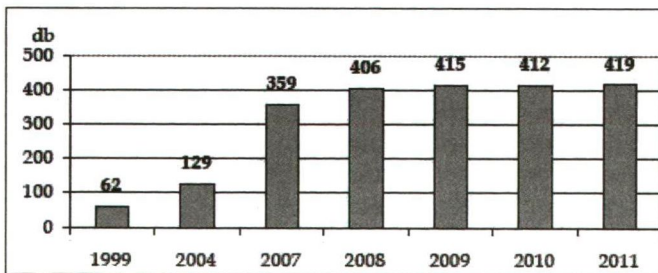
BEMUTATÓHELYEK	Alapítás, és DDNP kezelésébe kerülés
Pintér-Kert Arborétum (Pécs)	1920-as évek, Pintér János DDNP – 1996
Tettyei Mésztafa barlang	1900-as évek eleje, DDNP – 2006
Abaligeti barlang	1829 (Paplika) DDNP – 1996
Denevérmúzeum (Abaliget)	DDNP – 2004
Mohácsi Történelmi Emlékhely (Sátorhely)	1976. DDNP – 1996
Fehér Gólya Múzeum (Kölked)	DDNP – 2002
Szársomlyó	1944. DDNP – 1996
Dráva Kapu Bemutatóközpont (Drávaszentes)	DDNP – 2004
Tettye Oktatási Központ	DDNP – 1998

3.3. Tanösvények, túraútvonalak

Ezek az ökoturisztikai létesítmények a gyalogos túrák szinterei. 1999-ben még csak 62 tanösvény várta akkor a látogatókat, természetesen ez a szám is gyarapodott az évek során, és a korábbiakat is folyamatosan korszerűsítik. Ezt mutatja a dr. Rácz András előadásában ismertetett tanösvény táblázat (2. ábra), mely prezentációt a nemzeti parkok hete nyitórendezvényén hallhattunk Pécsen az Ökoturizmus konferencián. A tanösvények mentén folyamatos a tájékoztató táblák felújítása, pihenőhelyek, esőbeállók, megfigyelőhelyek, kilátók kialakítása. Megkülönböztetünk lineráris típusú tanösvényeket és köröket képezőket. Az eligazodás is számos formát ölthet. Általában 'táblás típusú' tanösvényekkel találkozunk, de vannak füzettel bejárhatók, illetve ezek kombinációja, valamint foglalkoztató tanösvények, és élményösvények várnak még minket. A 2010-es év Ökoturisztikai tanösvénye címet a Katalinpusztai Tanösvények nyerték, melyek kezelője az Ipoly Erdő Zrt. Váci Erdészete.

2011-ben a kiténtetés tulajdonosa a Tiszavirág ártéri sétaút és tanösvény, mely cím elnyerésére a Szabics Bt. pályázott.

Kérdőíves felmérésem tapasztalatai alapján, melyet a DDNPI területén végeztem, a tanösvényekre és hozzátartozó létesítményekre nincs is panasz. A legtöbben a szemetesek, hulladéklerakók hiányát róják fel a nemzeti park hiányosságának. Pedig csak a nemzeti parkok mottóját kellene szemünk előtt tartani, ami így szól: „Kérlek, ne vigyél el semmit, csak a fotóidat; ne hagyj ott semmit, csak a lábnyomaidat; ne ölj meg semmit, csak az idődet!”, és máris meglenne a válasz a hiányzó szemetesek okára.

2. ábra. Tanösvények számának alakulása

[Forrás: dr. Rácz András előadása (2011)]

Figure 2. Vocational routes

3.4. Kilátók, megfigyelők

A kilátók, megfigyelőhelyek általában a tanösvények szerves elemei, sokszor a célállomást jelentik. Ezek igen eltérőek a nemzeti parkok sajátosságaiból adódóan, hol madár-megfigyelő tornyokkal találkozunk, hol a környék belátását lehetővé tevő kilátókkal.

3.5. Kerékpáros- és lovasút-útvonalak

Kerékpáros túraútvonalak minden nemzeti parkunkban vannak, és egyre többen találunk lovasút-útvonalakkal is. Kiemelkedő jelentőségű az UNESCO világörökségi listáján szereplő két nemzeti parkunk lovas-kínálata. Az Aggteleki Nemzeti Park számos túralehetőséggel kecsegtet, jellegzetessége az úgynevezett 'Shadow Ranger', amikor a természetvédelmi őr lóhátról irányítja az ugyancsak lovas látogatókat. Itt található hazánk egyetlen hucul törzstenyészet is. A legnagyobb és legidősebb nemzeti parkunk, a Hortobágyi pedig számos csikósprogrammal, szekeres kirándulásokkal, kocsikázással várja az érdeklődőket.

A Duna-Dráva Nemzeti Park is törekszik a lovas programok elterjesztésére, ennek bizonyítéka a barcsi kikötőben régóta elhagyatott álló raktárépület lovas megállóhelyé alakítása. Kerékpáros túrákban eddig sem volt hiány, a Három folyó kerékpáros útvonal (Mura-Dráva-Duna) immár teljes hosszában kialakított, kényelmesen bejárható. A kínálatot bővíti a Borút kerékpártúra a Villány-Siklós útvonalon.

3.6. Túravezetés

Minden igazgatóság szervez szakember által vezetett túrákat. Ezek lehetnek garantált időpontokhoz kötődő programok, illetve előzetes egyeztetéssel kialakított események. Az előre meghirdetett programok prospektusokban, kiadványokban, honlapon és e-mail-es értesítésekkel nyomon követhető. A túravezetők általában a megfelelő szaktudással rendelkező természetvédelmi őrök, akikről ma már elvárás, hogy legalább egy idegen nyelvet beszéljenek. Az éves programfüzetekben szereplő előre meghirdetett programok többnyire magyar nyelvűek, idegen csoportoknál a német és angol nyelv az általános kiváncsi. Az utóbbi időben egyre inkább felmerül az igény egyéb idegen nyelvek iránt, például többször tapasztaltam a Mohácsi Történelmi Emlékhelyen (DDNP), hogy jelentős számú horvát és török turistát köszönhetnek a látogatók között.

Az éves programfüzeteket példaértékűnek tekinthetjük, hisz ez az egyetlen teljes egészében összehangolt marketingeszköz a nemzeti parkoknak. Egységes megjelenés, praktikus kivitelezés (3. ábra). Kis méret, könnyű, és minden hátizsákban elfér. Persze, ha belelapozunk, találunk bőven különbségeket, előfordulnak egyszínű kiadványok és szép színesek, programok szerint csoportosítottak és időrendet követők, újrhasználható papírból készült és strapabíró borításak, csak a létesítményeket bemutatók és eseménynaptárral bővítették, egynyelvűek és kétnyelvűek.

A Duna-Dráva Nemzeti Park kiadványa strapabíró, színes, figyelemfelkeltő, az egyik legtöbb ismeretet tartalmazó programfüzet, melyben térkép, a tájegységek bemutatása, a viselkedési szabályok és részletes eseménynaptár is található. Eseménynaptárt még másik négy nemzeti parki kiadványban találtam, de kiemelendő a DDNP. Minden programhoz konkrét paraméterek tartoznak (időpont, találkozóhely, időtartam, részvételi díj), és ami idejűjtás, hogy a túrák nehézségi fokai is jelölve van egy, kettő vagy három bakancsbal. Az egyes programok különböző színű hátterekkel különülnek el, de a színek a program

típusára is utalnak: gyalogos túrák zölddel, szakkörök, táborok, jelvénygyűjtő túrák gyerekeknek narancsszínnel, előadások citromsárgával, kenutúrák kékkel, kiemelt események barnával jelöltek.

3. ábra. A nemzeti parkok programfüzetei
(Forrás: Saját fénykép)
Figure 3. Program brochures of the national parks

3.7. Szervezett programok

Minden Igazgatóság szervez előre meghirdetett, általában egy-egy jeles naphoz kötődő túrát, rendezvényt vagy programsorozatot. Különböző tematikus túrák, teljesítménytúrák találhatóak a kínálati palettán, valamint táborok. Példamutató az immár évek óta megrendezett, sokakat megmozgató, versenyszellemet is életre hívó, kisebbeknek pecsét-, nagyobbaknak jelvénygyűjtő túrák-sorozat a Duna-Dráva Nemzeti Parkban. Még egy igen jelentős, és dicsekvésre okot adó programsorozat várja a látogatókat. Európában először, 2009 novemberében (a skóciai Galloway Parkkal egyidőben) az IDA⁶ nemzetközi csillagos égbolt park kinevezést a Zselici Tájvédelmi Körzet kapta meg. A legkevésbé fényszennyezett területek nyerhetik el ezt a megtisztelő kitüntetést, ebből adódóan csillagászok és csillagokat nézni szerető látogatók gyűlnek össze rendszeresen Kardosfán, hogy együtt gyönyörködjenek az égboltban. 2011-ben a Hortobágyi Nemzeti Park is elnyerte ezt a címet.

3.8. Erdei iskola

Az oktatásban, nevelésben fontos szerepet töltenek be az erdei iskolák. Ekkor bemutatóhelyek, kirándulások, szálláshelyek képezik a kínálat alapját, és persze sok sok audiovizuális, interaktív elemekkel bővített érdekes előadás, gyakorlat. Erdei iskola ma már minden nemzeti parkban üzemel.

3.9. Szálláshelyek

Ha a látogatókból turistákat akarnak faragni a bemutatóhelyek, akkor gondoskodni kell a szállásokról. Ezt meg is teszik az illetékesek, egyre többen gondolkodnak szálláshelyek bővítéséről, kialakításáról a növekvő igény miatt. Sok bemutatóhely, látogatóközpont, lábas ház, régi kastély vagy vadászház szolgálja ki a jelenlegi igényeket.

3.10. Kereskedelem

Nem elsődleges szempont a kereskedelem. A túrák díja jelképes, az ismertető füzetek ingyenesek. Térképeket, könyveket vásárolhatunk minden bemutatóhelyen ismereteink bővítésére. Közvetlen bevételforrást jelentenek a nemzeti parkokban értékesített ajándéktárgyak, élelmiszerek. Nem csak az igazgatóságoknak, hanem a helyi lakosoknak is, hiszen többségében helyi hagyományokat őrző, kézműves termékeket igyekeznek értékesíteni a szolgáltatók. Sajnos ez még nem mindenütt van így, nem kiforrott és kellően ellenőrzött a kereskedelem. A DDNP területén találunk negatív és pozitív példákat egyaránt. Az Abaligeti barlangból kiérve az út mindkét oldalán kacatokat áruló kereskedőkkel találkozunk, amire nincsen sajnós befolyása az igazgatóságnak. Pozitív példa a Mohácsi Történelmi Emlékhely, ahol busómaszkot, mohácsi kerámiát, vagy éppen bio-fonalat vásárolhatunk. Az online értékesítési forma is említésre méltó, nagyon kedveltek a nyomott mintás pólók, a vászontáskák, a kirakós könyvjelzők, illetve a festett drávai kavicsok, melyek egy-egy jellegzetes növény vagy állatfajt, vagy éppen kulturális értéket ábrázolnak.

3.11. Eszközpark

A turizmust szolgáló eszközök mindenütt megtalálhatóak, de sajnós elmondható hogy nem kellő mennyiségben. Jó lenne, ha minden túrán résztvevőnek tudnának például távcsövet biztosítani. Általában az jellemző, hogy egy meghatározott létszámú csoportnak tudnak csak felszerelést biztosítani, például barlangtúrához. Elmondható azonban, hogy e téren is folyamatosan fejlesztenek az igazgatóságok, a Duna-Dráva Nemzeti Parkban például szépen bővül a kölcsönözhető kenuk és kerékpárok száma.

3.12. Információszolgáltatás, tájékoztatás és kommunikáció

Fontos információforrások a kihelyezett táblák, térképek. Nincs hiány ingyenes bemutató kiadványokból sem, melyekhez a bemutatóhelyeken, kiállításokon, szakmai rendezvényeken juthatunk hozzá. Tájékoztatást nyújtanak a szakemberek, illetve az interneten tett barangolások. A marketingkommunikációs eszközök közül is egyre többet igyekeznek alkalmazni a nemzeti park igazgatóságok. Megjelennek televíziós reklámokban, kisfilmekben, rádióban, PR⁷ rendezvényeken (kiállításokon, szakember találkozón), online felületen aktívan részt vesznek, és többek SP⁸ eszközöket is bevetnek pecsételő játék vagy sorozatrendezvények keretében.

A nemzeti parki honlapok esetében nem mondható el az a dicséret, mint a programfüzetek esetében. Megszületett a kezdeményezés az egységesített honlap-kialakításra a könnyebb tájékozódás érdekében, de három nemzeti parkunk, nevezetesen a BFNP, a BNP és a HNP ezzel mit sem törődve önálló arculattal jelenik meg az online felületen, ezzel törést okozva az összetartozás képébe.

Ilyen téren nincs ok panaszra, ha a DDNP-t vesszük górcső alá, számos kiadvány,

programfüzet, ismeretterjesztő előadás, foglalkozások várják a látogatókat, mindez tudatosan felépített kommunikációval segítve. Az online jelenlét ma már elvárás, a honlap naprakész, e-mailes kapcsolattartás napi válasszal, és programok előtt jelző e-mail küldése a feliratkozottaknak. Ez a kommunikációs forma előnye nemcsak, hogy másodpercek alatt eléri a keresletet, de még környezetbarát is.

3.13. Szakemberháttér

Ma már mindenütt szakképzett dolgozók várják a látogatókat, de nem volt ez mindig így. Folyamatos továbbképzéseken vesznek részt, szakember-találkozókra járnak. Akad ahol nevesítve van a turisztikai tevékenység, máshol csak részegységet képez. Természetesen nem minden alkalmazott ökoturisztikai szakember, de egyre jobb a helyzet e téren. Bizalomra ad okot az is, hogy egyre több fiatal érdeklődik a természetvédelem iránt, és tanulnak felsőfokon ilyen ismereteket.

3.14. Monitoring

Visszajelzés kell a látogatóktól, amit biztosítanak a személyes tapasztalatok, az éves beszámolók, illetve a kérdőíves felmérések. Vendégkönyv nem mindenütt található, de fontos visszajelzési források a túrákon való beszélgetések, és a túrák után érkező köszönő e-mailek, élménybeszámolók, fénykép küldések.

4. A Duna-Dráva Nemzeti Park a Magyarországi ökoturizmus palettán

Az előző fejezet alfejezeteiben igyekeztem az országos jellemzők mellett mindig kiemelni a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóságát, és ismertetni azt, hogy az adott kínálati elem tekintetében van-e még fejleszteni való, vagy példaként szolgálhat a többi nemzeti parknak.

4.1. Fejlesztendő területek, javaslatok

- Számos magas színvonalú bemutatóhelyünk van, azonban akadnak még olyanok, melyek infrastruktúra-fejlesztésre, korszerűsítésre várnak.
- Bár a programok jól szervezettek, a vezetők szakképzettek, kevés a megfelelő nyelvtudással rendelkező szakember. A túrák többnyire angol illetve német nyelven megvalósíthatók, pedig igény lenne más nyelvi tudásra is.
- A dolgozók szakismeretei jók, de el kell ismernünk, hogy többnyire nem ökoturisztikai szakemberek.
- Szálláshelyekkel kapcsolatban ugyanaz a helyzet, mint a többi nemzeti parkban, egyelőre kevés, de tervezik a bővítést.
- Az eszközpark hiányossága egy igen fájó pont, de ezzel szintén a többi nemzeti park is így van.
- Sajnos az elmúlt két évben hiába pályázott a nemzeti park az év ökoturisztikai létesítménye címre. Sem látogatóközpont, sem tanösvény terén nem nyerte ezt el. Nyilván a nyertesektől példát lehet venni, ötletekkel lehet gazdagodni a fejlesztésekhez. Reménykeltő azonban, hogy idén elkészült a Mohácsi Történelmi Emlékhely megújítása, amely méltó résztvevője lesz a következő évi megmérettetésnek.

4.2. Példaértékű kínálati elemek

- Mind látogatóközpontok, bemutatóhelyek, tanösvények és túraútvonalak számával, mind a szolgáltatások minőségével is elégedettek lehetünk.
- Igen modern, audiovizuális eszközzel és interaktív elemekkel kiegészített kiállító-hellyel bővült a Mohácsi Történelmi Emlékpark, melynek átadása a csata 485. évfordulóján volt. A magyar koronát formázó fogadóépület nemcsak kiállításoknak, kávézónak ad helyet, hanem végre mindenki számára láthatóvá vált az 1976-ban kialakított emlékpark sírjeleinek tudatosan tervezett mintázata.
- A három-folyó kerékpártúra egyedülálló, és a Borút kerékpártúra is követendő példát adhat számos nemzeti parkunknak, hisz borvidékeink akadnak bőven.
- Az éves programfüzet kialakítása példaértékű, és véleményem szerint messze kiemelkedik a többi nemzeti park igazgatóság hasonló kiadványai közül.
- Az előre meghirdetett túrákban sincs semmi kivetnivaló, jól ismertek, megfelelően kommunikáltak, és vannak sajátos ötletek, például a pecsét- és jelvénygyűjtő programsorozat.
- Az DDNPI által használt online eszközök is bizony példaként szolgálhatnak. A honlap illeszkedik a megkívánt, egységes, országos megjelenéshez, és mindig naprakész. A webshop nagy érdeklődéssel működik. Az online-programajánló, mely e-mailen érkezik a listára feliratkozottaknak, amellet hogy ajánlatnak vagy emlékeztetőnek kiváló, még környezettudatos is.
- Kiváló az együttműködés a többi nemzeti parkkal. Idén a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság volt a házigazdája a Magyar Nemzeti Parkok Hete programsorozatnak. Ökoturisztikai és természetvédelmi szakmai konferenciát tartottak június 17-én, másnap pedig a nagyközönség ismerkedhetett meg mind a tíz nemzeti park igazgatóságunkkal.
- Elsőként itt, a Zselici Tájvédelmi körzet nyerte el a nemzetközi csillagos égbolt park címet. Idén a Hortobágyi Nemzeti Park is, és tervezi több igazgatóság ilyen parkok létrehozását. Legutóbb a Bükk Nemzeti Parkban tartottak szakember találkozót, ahol ötletekkel, tanácsokkal látták el a Duna-Dráva Nemzeti Park dolgozóit az ottani érdeklődőket.

5. Összefoglalás

Kutatásomból kiderül, hogy vannak még kiaknázatlan területek, fejlesztési lehetőségek, de összességében elmondható hogy a Duna-Dráva Nemzeti Park kiváló helyen szerepel a Magyarországi nemzeti parkok ökoturizmus palettáján.

Jegyzetek

1. 347/2006. Kormányrendelet.
2. International Union for Conservation of Nature and Natural Resources. A világ hivatalos természetvédelmi szervezete, mely 1948-ban jött létre, hazánk 1975 óta tagja.
3. 97/2005 (XII.25.) Országgyűlési határozat.
4. The International Ecotourism Society, Nemzetközi Ökoturisztikai Társaság. 1990-ben alapított non-profit szervezet, mely a világ számos pontjáról rendelkezik tagokkal.
5. Pannon Egyetem, Turizmus Tanszék – Aquaprofit Zrt. (2008): Országos Ökoturizmus Fejlesztési Stratégia, Budapest–Veszprém.

6. IDA: Inetrantional Dark-sky Association, Nemzetközi Sötét Égbolt Szövetség. A Nemzetközi Sötét Égbolt Park címet az IDA alapította, s az első ilyen parkot az USA Utah államában hozták létre.
7. PR: public relation, közönségkapcsolat, tömegkapcsolat, marketing kommunikációs eszköz.
8. SP: sales promotion, eladás- vagy vásárlás-ösztönzés, marketing kommunikációs eszköz.

Felhasznált irodalom

- Iványi Ildikó–Lehmann Antal (2002): Duna-Dráva Nemzeti Park, Mezőgazda Kiadó, Budapest.
- Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium, Természetvédelmi Hivatal (2005): A természetvédelem ökoturisztikai koncepciója.
- Pannon Egyetem, Turizmus Tanszék – Aquaprofit Zrt.(2008): Országos Ökoturizmus Fejlesztési Stratégia, Veszprém–Budapest.
- Dr. Rác András (2011): Ökoturizmus és természetvédelem című előadásának kivonata, mely a magyar nemzeti parkok rendezvénysorozatának nyitó konferenciáján hangzott el.
- Vidékfejlesztési Minisztérium és a Turizmus Zrt. (2011): Nemzeti parkjaink ökoturisztikai kínálata leporello.
- Vidékfejlesztési Minisztérium és a Turizmus Zrt. (2011): Vendégváro nemzeti parkok leporello. 347/2006. Kormányrendelet.
- 97/2005 (XII.25.) Országgyűlési határozat.
- www.nemzetipark.gov.hu
- www.ddnp.hu